

DET KONGELIGE FORNYINGS-,
ADMINISTRASJONS- OG KIRKEDEPARTEMENT

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Deres referanse
201001965-/KRI

Vår referanse
201001693-/AKH

Dato
02.08.2010

Høring av nytt finansieringssystem for ikke-kommunale barnehager i en rammefinansiert sektor

Vi viser til Kunnskapsdepartementets (KD) brev av 19.4.2010 om ovennevnte.

Det Fornyings-, administrasjons- og kirkedepartementets (FAD) oppfatning at KDs forslag ikke inneholder informasjon som gjør det mulig å vurdere om det nye finansieringssystemet for ikke-kommunale barnehager er i overensstemmelse med reglene om offentlig støtte. Hovedregelen etter dette regelverket er at offentlig støtte til næringsvirksomhet etter EØS-avtalens artikkel 61 (1) er forbudt. FAD kan ikke se at høringsnotatet om nytt finansieringssystem inneholder noen redegjørelse og vurdering av om støtten til ikke-kommunale barnehager faller innenfor forbudet.

FAD finner ikke grunnlag for å gå gjennom de seks vilkårene i bestemmelsen her, men ønsker kort å nevne at EFTA-domstolen tidligere har funnet at finansieringen av kommunale barnehager faller utenfor støtteregelverket siden slike barnehager ikke driver økonomisk virksomhet. Når tilskuddsordningen til ikke-kommunale barnehager nå skal endres, er det nødvendig å vurdere om det samme forholdet gjelder for disse barnehagene. FAD kan ikke se at høringsnotatet inneholder en slik vurdering.

Dersom det er usikkerhet knyttet til om forslaget innebærer ulovlig støtte etter hovedregelen, vil FAD minne om at det kan innrettes slik at det oppfyller forutsetningene i gruppeunntaket¹ eller retningslinjene² om støtte til tjenester av

¹ Kommisjonens beslutning av 28. november 2005 om anvendelsen av bestemmelsene i artikkel 106(2) TEUV på statsstøtte i form av kompensasjon for tjenester til visse virksomheter, som har fått oppdraget at

allmenn økonomisk betydning, jf. EØS-avtalens artikkel 59 (2). Så vidt FAD kan se, har KD gjort slike vurderinger tidligere, jf. Ot.prp. nr. 57 (2007-2008), s. 27-28).

FAD ønsker å understreke at dersom forslaget skal falle inn under unntaket for tjenester av allmenn økonomisk betydning etter artikkel 59 (2), må det sikres at det ikke gis overkompensasjon til de ikke-kommunale barnehagene. Dette gjelder uavhengig av om gruppeunntaket eller retningslinjene anvendes.

KD foreslår imidlertid på side 20 i høringsnotatet:

”at det er *budsjetterte* kostnader til basistilbudet i de kommunale barnehagene som skal legges til grunn ved utmålingen av tilskudd til drift i ikke-kommunale barnehager, jf, utkast til forskrift § 5 første ledd. Eventuelle justeringer i budsjettnivået for de kommunale barnehagene fra ett år til det neste vil avgjøre om tilskuddet for drift til ikke-kommunale barnehager reduseres, beholdes uendret eller økes.”

Hvis finansieringssystemet innrettes på denne måten, vil det, så vidt FAD kan forstå, kunne føre til at enkelte ikke-kommunale barnehager får høyere tilskudd enn det de faktiske kostnadene utgjør, og det vil således kunne oppstå overkompensasjon. Dermed bør det fremgå at det er gjort en vurdering når det gjelder kravet om et kontrollsystem, slik det følger av gruppeunntak og retningslinjer.

Kontrollsystemet skal sikre at overkompensasjon skal tilbakebetales til støttegiver. Det gis likevel rom for at en viss overkompensasjon skal kunne videreføres til neste år. Ekstraordinære omstendigheter, som for eksempel nødvendige investeringer, vil også i en begrenset periode kunne føre til at overkompensasjon ikke trenger å tilbakebetales. Gruppeunntak og retningslinjer gir nærmere opplysninger om i hvilke tilfeller dette gjelder.

I Ot.prp. nr. 57 (2007-2008), s. 28, som vist til ovenfor, ble det for visse alternativer for finansieringssystemer gitt uttrykk for at det i utgangspunktet ikke skulle foretas en konkret vurdering eller kontroll. KD har også i denne prosessen informert FAD om at et kontrollsystem ikke er ønskelig, og at eventuelle overskudd skal føres tilbake inn i virksomheten for neste år. FAD understreker at for at ordningen skal anses som forenlig med EØS-reglene, må det kontrolleres jevnlig om kompensasjonen tilsvarer reelle kostnader. Kompensasjonen må justeres hvis tilskuddet overstiger faktiske kostnader. FAD foreslår at KD, med bistand av FAD, har en dialog med ESA slik at man finner en løsning på dette spørsmålet som er praktisk mulig å gjennomføre for kommunene.

utføre tjenester av allmenn økonomisk interesse. Beslutningen er tatt inn i norsk rett ved forskrift av 14. november 2008 nr. 1213.

² Retningslinjer fra EFTAs overvåkningsorgan (ESA) ”State Aid in the form of public service compensation”. Retningslinjene kan lastes ned fra ESAs hjemmeside:
<http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16997&1=1>

Selv om en finner fram til kontrollordninger som tilfredsstillende EØS-reglene, kan det være vanskelig for kommunene å kontrollere at barnehagens disposisjoner i tilstrekkelig grad sikrer at det offentlige tilskuddet kommer barna til gode. Der det er mulig, bør man derfor også dra nytte av andre virkemidler som kan bidra til måloppnåelse. Åpenhet og offentlighet om barnehagens regnskap er et tiltak som kan virke disiplinerende på barnehagens økonomiske tilpasning og bidra til at midlene blir anvendt i overensstemmelse med formålet. Åpenhet om barnehagens økonomiske disposisjoner vil kunne bidra til at eventuelle kritikkverdige forhold blir avdekket.

På dette grunnlaget anbefaler vi at krav om offentliggjøring av barnehagens regnskap tas inn i regelverket. I regnskapet for den enkelte barnehage bør også stillingsbrøk og lønn til ansatte i lederstilling og eventuelle styrehonorar framgå eksplisitt.

Med hilsen

Marianne Hauan Molstad (e.f.)
avdelingsdirektør

Anne Kristine Hage
rådgiver